

[Niels Helveg Petersen]

der. Centraladministrationens embedsmænds uafhængighed af den siddende regering er en garanti for borgerne, og deres yringsfrihed er et element i denne garanti. Men vi må alligevel spørge os selv og bør gøre det med dette udgangspunkt, hvordan man yderligere kan betrygge og underbygge centraladministrationens uafhængighed.

Det er i den henseende rigtigt, som finansministeren gør det, at hæfte sig ved behovet for, at tjenestemænd kan ytre sig uden frygt for usaglige afskedigelser og forflytninger, men garantien for saglige udnævnelser er mindst lige så væsentlig. Garantien for saglige udnævnelser er væsentlig for i praksis at sikre yringsfriheden og for i praksis at sikre den politiske uafhængighed.

Med hensyn til sagligheden af udnævnelser inden for centraladministrationen ønsker jeg ikke på nogen måde at tage enkeltsager op. I almindelighed tror jeg, det ingen vegne ville føre hen, og at det i almindelighed forholder sig sådan, at udnævnelser i centraladministrationen foregår efter saglige retningslinjer. Mit anliggende er spørgsmålet: kan vi opstille regler, der yderligere betrygger garantiene for saglige udnævnelser? Jeg vil gerne henlede opmærksomheden på betænkning nr. 786 af november 1976 med titlen »Personalebevægelighed i centraladministrationen«. Denne betænkning er udarbejdet af et udvalg, hvori der har været repræsentanter for de berørte organisationer, for lønningsministeriet og administrationsdepartementet, og konklusionen på side 76 vil jeg gerne have lov til at citere:

»Udvalget er derfor nået frem til, at der bør ske en central bedømmelse af ansøgere til ledige chefstillinger gennem etablering af et rådgivende nævn, der er fælles for hele centraladministrationen, og således at personer uden for den styrelse, hvori stillingen er ledig, deltager i bedømmelsen af samtlige ansøgere.

Udvalget tillægger det afgørende betydning, at der tilvejebringes et væsentlig mere omfattende og omhyggeligt udarbejdet materiale som grundlag for besættelse af chefstillingerne. Et sådant bedømmelsesmateriale vedrørende de enkelte ansøgere bør altid foreligge skriftligt. Herved skabes der et fuldstændigt grundlag for vurderingen af de enkeltes kvalifikationer, ligesom det vil ligge

helt klart, på hvilket grundlag afgørelsen er truffet.«

Med dette udgangspunkt foreslår man i betænkningen et bedømmelsesnævn nedsat som rådgivende organ ved besættelse af samtlige stillinger i centraladministrationen fra 36. lønramme og oppefter.

Et sådant nævn kan styrke garantiene for saglige udnævnelser i centraladministrationen og dermed være et supplement til den debat, der foregår her i dag, og hvor tjenestemændenes yringsfrihed principielt jo slås fast fra alle sider og selvfølgelig også fra regeringens side.

Betænkning nr. 786 behandler også et andet anliggende, ja, er vel egentlig startet i et helt andet hjørne af denne sag. Man er startet dér, hvor man siger: hvorledes kan vi ved besættelse af chefstillinger indrette os, så vi når de bedst mulige resultater, så vi kommer væk fra båsesystemerne, systemerne med mere eller mindre automatiske advancementer inden for den samme styrelse? Hvordan kan vi udnytte lederemnerne inden for centraladministrationen bedst muligt? Hvordan kan vi få mange kvalificerede ansøgere frem til de enkelte stillinger og undgå indavl? Og endelig også med dette udgangspunkt at tilpasse reglerne for lederudnævnelserne til den udvikling, som har medført, at en leder i centraladministrationen skal forstå samspillet med andre administrative grene og med folketinget, skal være inspirerende i forhold til medarbejderne og ikke kan klare sig med, som det måske tidligere var tilfældet, at besidde en ganske særlig og speciel sagkundskab.

Et bedømmelsesnævn vil dermed få en dobbeltrolle, både være en garanti og en betryggelse for saglige udnævnelser og en fordel for administrationen selv, for administrationens egen funktion.

Jeg vil gerne spørge finansministeren, hvorfor regeringen ikke har taget disse anbefalinger fra betænkningen op. Det er oven i købet ikke særlig besværligt at gøre, for udvalget gjorde sig den ulejlighed ligefrem at lave et udkast til bekendtgørelse. Hvad er regeringens opfattelse af den anbefaling, der kommer her fra personaleorganisationer og fra lønnings- og administrationsdepartementet om oprettelse af et særligt bedømmelsesnævn ved besættelse af centraladministrationens ledende stillinger?